

Tere Irastortza

IDAZLEA

Ezari emana

Afrika bezala paperera ekarri mundua eta han banatu, sailkatu, neurtu. Gero etxe bat zegoen tokitik bi nazioen arteko muga pasatzen bada etxearena da okerra; geroago etxe hartakoak handik joaten ez badira ez dira izango besteentzat ez hango eta ez hemengo, bere jaiotetxeari atxikitzen zaizkienak identitate arazoak izango dituzte, edo izango da basa direlako edo ez aski unibertsal. Izan ere, paperetan gorde baita egoera bakoitza sailkagarri bihurtzen duen kasuistika bat, eta sailka ezin dena... ba horixe, halako salbuespenen poltsara sartu behar da.

Afrika bezala paperean marraztu ideia eta baloreen mundua. Jakintza guztia hipotesiak baieztatzeko eta arazoak bertan ebazteko metodologian zentratu eta makro-pentsamendu orojakile eta oro-suntsitzaille bat sortu eta egituratu, errepikatu han eta hemen, ikasleak hezten dituzten unibertsitateetan erakutsi, hango unibertsitateak jakintsu bihurtu eta komunikabideetan makro-pentsamendu horrekin denean argi ematen saiatu, eta azkenean jokamoldeak eta pentsamoldeak, errepikapenaren poderioz, unibertsaldu, lehen zen guztia ahaztuz.

Gero bi mundu geratzen badira izango dira: bata, makro-pentsamenduaren arabera eta bestea, beste modu batean arautu beharrekoa, behar bada zigortu beharrekoa

DANI BLANCO

arrastora sartu arte. Bada aski baliabide horretarako. Esate batera, 2001eko Ekonomiako Nobel Sariak Joseph E. Stiglitzen arabera urte batzu barru AEBetan diru gehiago beharko da ziurtasunean (Barne-Ministeritzetan eta gerletan) hezkuntzan baino. Izan ere, kartzelan pasatzen den urte batek Harvarden pasatzen den urtebetek baino gehiago balioko omen du eta.

Baina, hara nola... baina papera galdu egin dugu! Eta non da baino beste mundu hura? Oh... barkatu, pentsamendu hori aldendu egin da eguneroko bizimodutik, bakarren batek ondo baizekien xehetasun horiek teoria orokorra baieztatzeko bakarrik zirela. Ah... eta gero krisia etor datorrela! Lasai oraingoz. Makro-pentsamenduak oso argi utz dezake nondik eta nola sortu den, zein faktoreen ondorio den, baina ez zer egin hortik alde egiteko. Bat-batean ekonomiaz zekiten guztiek ez dakite ezer, eta ezer ez zekiteni zertan galdetu? Galdera ez da zer egin behar dugun? Galdera bihurtzen da zer egin behar dute estatuak, enpresariak? Zer egin behar dute besteek? Zer egin dute gaizki beste guztiek?

Gu zera... eguneroko biziaren gaineko erabakimenaz gabetuak ginen, eta orain makro-pentsamendu gabe etortzen zaigu burura Marik zioena: ezari emana ezak eramana dela. ■

Bat-batean ekonomiaz
zekiten guztiek ez dakite ezer,
eta ezer ez zekiteni
zertan galdetu?

HIRUKO TXIKIAN

Joxemari Ostolaza

Sinestezina zait euskal atxilotuek, edonor eta edozein izanda ere, adierazten duten moti-

boa ETArekiko menpekotasun estrategikoa dela torturatuak izan direla salatzean. Hainbeste denbora igarota, onartezina zait komisaldegia eta koartelillok tortura guneak direnik sinestea, frankismoak bere bereak zituen ezaugarriak demokraziak gainditu eta ezabatu ez dituenik sinestea. Izan ere, seguritate indarren eskuetatik pasatakoek bikain deskribatzen dituzte han igarotakoak, poltsaz itotze larriak, kolpeak, biluzte bortxatuak emakumeen kasuetan bereziki, bainerak, bortxatze imintzioak... ETAREN gidoia jarraitzen omen dute

Sinestezina

salbuespenik gabe. Urteak joan urteak jin, egoera hau ez da aldatzen azken arrestatuek frogatu bezala. Amnistia Internazionalari

ziria sartu diote, torturak badirela sinetsi baino frogatua duela esaten baitu. Eta iritzi publikoaren sortzaileak asaldaturik daude tamainako gezurrarekin, komisaldegietan eta koartelillotan tortura ur zikin ustela bezain ohikoa dela errealitate asmatuarekin. Demokraziaren aurkako konspirazioa, besterik ez. Abokatuak, medikoak, protokolo bermatzaileak. Oro du alde atxilo denak. Hala ere, salaketa izugarriak egiten ditu, antzetzu. Eta torturatua izan ez denak nola kristo egin dezake antzerki hori, nik ezin ulertu. Hau korapiloa. Fedea ez da inozentea. ■